

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9958/2025
29.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца „Coin“ DOO из Београда, чији је пуномоћник Оливера Глишић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Никола Лакић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Вишег суда у Београду Гж 19858/24 од 24.10.2024. године, у седници одржаној 29.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Београду Гж 19858/24 од 24.10.2024. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Трећем основног суда у Београду П 9316/20 од 17.05.2024. године, ставом првим изреке, утврђено је да је Уговор о закупу пословног простора од 12.08.2015. године заведен код тужиоца „Coin“ DOO МБ 06314643, ПИБ: 100285631, са седиштем у Београду, улица Љермонтова број 19, под деловодним бројем 690/15 дана 14.08.2015. године на снази и да производи правно дејство, што је тужена дужна да призна и трпи; ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 171.300,00 динара.

Решењем Вишег суда у Београду Гж 19858/24 од 24.10.2024. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Трећег основног суда у Београду П 9316/20 од 17.05.2024. године и одбачена тужба тужиоца; ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 146.250,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде; ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне одлуке донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца у смислу члана 410. став 2. у вези члана 403. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) Врховни суд је оценио да је у овој ситуацији ревизија дозвољена, јер је другостепени суд укинуо пресуду првостепеног суда и одбацио тужбу када је одлучивао о жалби тужене против пресуде којом је тужбени захтев тужиоца усвојен (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.06.2020. године).

Испитујући побијано решење на основу члана 408. у вези члана 420. став 6. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима предмета парничне странке су 12.08.2015. године закључиле уговор о закупу пословног простора – локала у Београду у улици Гоце Делчева број 185, на неодређено време. Тужена – закуподавац је 22.01.2020. године отказала тужиоцу – закупцу наведени уговор сходно члану 597. ЗОО, након чега је Трећем основном суду у Београду поднела тужбу за иселење из истог, која је заведена под П 8948/20. Овде тужилац, као купац, није прихватио наведени отказ уговора о закупу, већ је покренуо ову парницу у којој тужбеним захтевом тражи да се утврди да је Уговор о закупу од 12.08.2015. године и даље на снази и да производи правно дејство.

Трећи основни суд у Београду је пресудом П 9316/20 од 17.05.2024. године закључио да је тужбени захтев тужиоца основан, па је исти усвојио одлучујући као у изреци пресуде.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене укинуо пресуду Трећег основног суда у Београду П 9316/20 од 17.05.2024. године и одбацио тужбу тужиоца; обавезао тужиоца да туженој плати парничне трошкове и одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, заузимајући правни став да је тужба тужиоца недозвољена, јер се тражи заштита субјективног права које објективно право не познаје, да утврђење да је уговор на снази и да производи правно дејство представља утврђење чињенице, што тужбу чини недозвољеном, а у сваком случају тужбени захтев не би био основан јер је тужена сходно члану 597. ЗОО отказала тужиоцу уговор о закупу, због чега исти више не постоји.

По становишту Врховног суда, другостепени суд је у конкретном случају погрешно применио одредбу члана 194. став 2. ЗПП, што произилази из датих разлога другостепеног суда.

Наиме, правни став и дати разлози другостепеног суда да је у овој парници тужба тужиоца недозвољена јер тужилац нема право да тражи утврђење чињенице да је наведени уговор о закупу на снази и да производи правно дејство, те да тужбени захтев тужиоца у сваком случају не би био основан јер је тужена сходно члану 597. ЗОО отказала уговор о закупу због чега исти не постоји, су контрадикторни и супротни одредби члана 194. став 2. ЗПП.

Одредбом члана 194. став 2. ЗПП прописано је да се тужба за утврђење може поднети ако тужилац има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа, пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа или истинитост односно неистинитост неке исправе, или ако тужилац има неки други правни интерес.

Из наведене одредбе произилази да се правни интерес код тужбе за утврђење оцењује са становишта примене одредаба материјалног и процесног права. Одредбом члана 194. став 2. ЗПП прописани су услови за подношење тужбе за утврђење. Тужилац може поднети тужбу за утврђење ако има правни интерес за пружање овог вида правне заштите. Правни интерес је процесна претпоставка о којој суд води рачуна по службеној дужности и по приговору странака, све до закључења главне расправе и битно је да постоји у тренутку доношења првостепене одлуке о основаности тужбеног захтева. Због непостојања правног интереса тужба за утврђење се одбацује. Али то важи само за првостпени суд. Недостатак те процесне претпоставке постаје правно безначајан доношењем пресуде јер није могуће утицати на њену тачност. Због наведеног другостепени суд не може укинути првостепену пресуду и одбацити тужбу само због непостојања правног интереса. Осим наведеног тужба тужиоца да је уговор о закупу и даље на снази и да производи правно дејство је допуштена, јер се она суштински своди на захтев за утврђење да између парничних странака постоји правни однос, а тужба је поднета пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа (парница за исељење П 8948/20 није окончана), због чега, по налажењу Врховног суда тужилац има правни интерес за подношење тужбе у овој парници.

Имајући у виду наведено, због погрешног правног становишта другостепеног суда да је тужба тужиоца у овој парници недозвољена, другостепени суд се није ни упустио у суштинску оцену жалбе тужене, због чега је побијано решење морало бити укинато.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по изнетим примедбама, па ће правилном применом материјалног права мериторном одлуком одлучити о жалби тужене доносећи правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Из наведених разлога на основу одредбе члана 415. став 1. у вези са чланом 460. став 6. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**